

אוניברסיטת בר-אילן

בית הספר לחינוך

**רמת הסכסוך ההורי, תפיסת חשיבות תפקידי חיים
וציפיות לקונפליקט בית-קריירה בקרב נשים צעירות
להורים גרושים**

סיון אבני

עבודה זו מוגשת כחלק מהדרישות לקבלת תואר מוסמך

בבית הספר לחינוך, אוניברסיטת בר-אילן

תשע"ו

רמת-גן

תקציר

מחקר זה בחן את רמת הסכסוך ההורי, ייחוס חשיבות לתפקידי חיים וציפיות לקונפליקט בית-קריירה בקרב נשים צעירות להורים גרושים.

מחקרים רבים עסקו בבחינת השפעת גירושי הורים על ציפיותיהם ובחירותיהם של ילדיהם בבגרותם בתחומי המשפחה (Whitton, Rhoades, Stanley, & Markman, 2008) והקריירה (Hargrove, Creagh, & Burgess, 2002;). מחקרים אשר בחנו את השפעת רמת הסכסוך ההורי על בחירותיהם של בוגרים צעירים להורים גרושים התמקדו בייחוד בהקשר הרומנטי (Wallerstein & Lewis, 2004). היבט התפתחות קריירה של בוגרים צעירים תוך התייחסות לרמת הסכסוך ההורי זכתה גם היא להתייחסות בספרות המחקרית, אם כי לא רבה (Hargrove et al., 2002). אולם, הקשר בין רמת הסכסוך ההורי הנתפסת ע"י הילד למשימת השילוב של שני התחומים : בית וקריירה לא נבחנה בקרב צעירים להורים גרושים.

במחקר השתתפו 153 נשים רווקות להורים גרושים. המשתתפות ענו באופן אנונימי על ארבעה שאלונים : שאלון לבדיקת רמת קונפליקט בית-קריירה (Guteek, 1991), שאלון לבדיקת הסכסוך ההורי (Shulman, Scharf, Lumer, & Maurer, 2001), שאלון לבדיקת תפיסת חשיבות תפקידי החיים (Amatea, Cross, Clark, & Bobby, 1986) ושאלון דמוגרפי.

השערת המחקר הראשונה הייתה כי יימצא הבדל בציפייה לרמת קונפליקט בית-קריירה, בין נשים אשר על פי תפיסתן חוו רמת סכסוך הורי גבוהה, לבין נשים אשר על פי תפיסתן חוו רמת סכסוך הורי נמוכה. השערת המחקר הראשונה אוששה, בקרב משתתפות אשר על פי תפיסתן חוו רמת סכסוך הורי גבוהה בשלוש תקופות החיים השונות (ילדות, נעורים וכיום), נמצאה רמת קונפליקט בית-קריירה גבוהה בהשוואה למשתתפות אשר על פי תפיסתן חוו רמת סכסוך הורי נמוכה בתקופות אלה.

השערת המחקר השנייה הייתה כי בקרב נשים המייחסות חשיבות גבוהה יותר לתפקיד עבודה מאשר לתפקיד משפחה, יימצא קשר שלילי בין רמת הסכסוך ההורי לבין רמת קונפליקט בית-קריירה. הממצאים מורים על כך שנמצא כי, בניגוד להשערה, בקרב משתתפות המייחסות חשיבות גבוהה יותר לתפקיד עבודה מאשר לתפקיד משפחה, ככל שרמת הסכסוך ההורי גבוהה יותר, כך רמת הציפייה לקונפליקט בית-קריירה גבוהה יותר.

השערת המחקר השלישית הייתה כי בקרב נשים המייחסות חשיבות דומה לתפקיד עבודה ולתפקיד משפחה, מצופה רמת קונפליקט בית קריירה גבוהה יותר, בהשוואה לנשים המייחסות חשיבות גבוהה יותר לתפקיד עבודה מאשר לתפקיד משפחה וכן בהשוואה לנשים המייחסות חשיבות גבוהה יותר לתפקיד משפחה מאשר לתפקיד עבודה. הממצאים מורים על כך שלא נמצאו הבדלים בציפייה לקונפליקט בית-קריירה לפי ייחוס חשיבות לתפקידי חיים.

השערת המחקר הרביעית הייתה כי תימצא אינטראקציה בין ייחוס חשיבות לתפקידי חיים לבין רמת הסכסוך ההורי, ביחס לרמת קונפליקט בית-קריירה. כלומר, בקרב שלוש הקבוצות המשתתפות (מייחסות חשיבות גבוהה לתפקיד עבודה מאשר לתפקיד משפחה, מייחסות חשיבות גבוהה יותר לתפקיד משפחה מאשר לתפקיד עבודה, מייחסות חשיבות דומה לתפקיד עבודה ולתפקיד משפחה), יימצאו הבדלים בציפייה לרמת קונפליקט בית-קריירה בקרב בעלות רמות שונות של סכסוך הורי.

הממצאים מורים על כך שלא נמצא אפקט מובהק לייחוס חשיבות לתפקידי חיים על רמת קונפליקט בית-קריירה, אולם נמצא אפקט מובהק לסכסוך ההורי לפיו בקרב משתתפות אשר חוו רמת סכסוך הורי גבוהה, נמצאה רמת קונפליקט בית-קריירה גבוהה בהשוואה למשתתפות אשר חוו רמת סכסוך הורי נמוכה. בנוסף, לא נמצא אפקט מובהק לאינטראקציה בין ייחוס חשיבות לתפקידי חיים לבין סכסוך הורי. הממצאים לא איששו את השערת המחקר הרביעית.

על פי ניתוח משוואות מבניות (SEM), נמצא כי קונפליקט עבודה מפריעה למשפחה משמש מתווך באופן מובהק בקשר שבין סכסוך הורי ילדות לבין ייחוס חשיבות לתפקידי חיים (תפקיד הורה-מחויבות ותפקיד הורה-ערך). מנגד, נמצא שקונפליקט משפחה מפריעה לעבודה איננו מתווך באופן מובהק בקשר שבין סכסוך הורי נעורים לבין מדדי ייחוס חשיבות לתפקידי חיים.

תרומת הממצאים

המסקנה המרכזית אשר עולה מתוך ממצאי המחקר היא כי רמת הסכסוך ההורי הינה המשמעותית ביותר מבין המשתנים אשר נבדקו במחקר הנוכחי, בניבוי הציפייה לקונפליקט בית-קריירה בקרב נשים צעירות להורים גרושים. על בסיס ממצאים אלו ניתן להסיק על חשיבותו של רמת הסכסוך ההורי במחקר שעוסק בציפיות העתיד של נשים צעירות להורים גרושים. ניתן להמליץ ליועצות במערכת החינוך לתת תשומת לב מיוחדת למשתנה זה כאשר עוסקים במקרה של גירושי הורים בקרב הורי תלמיד/ה.

